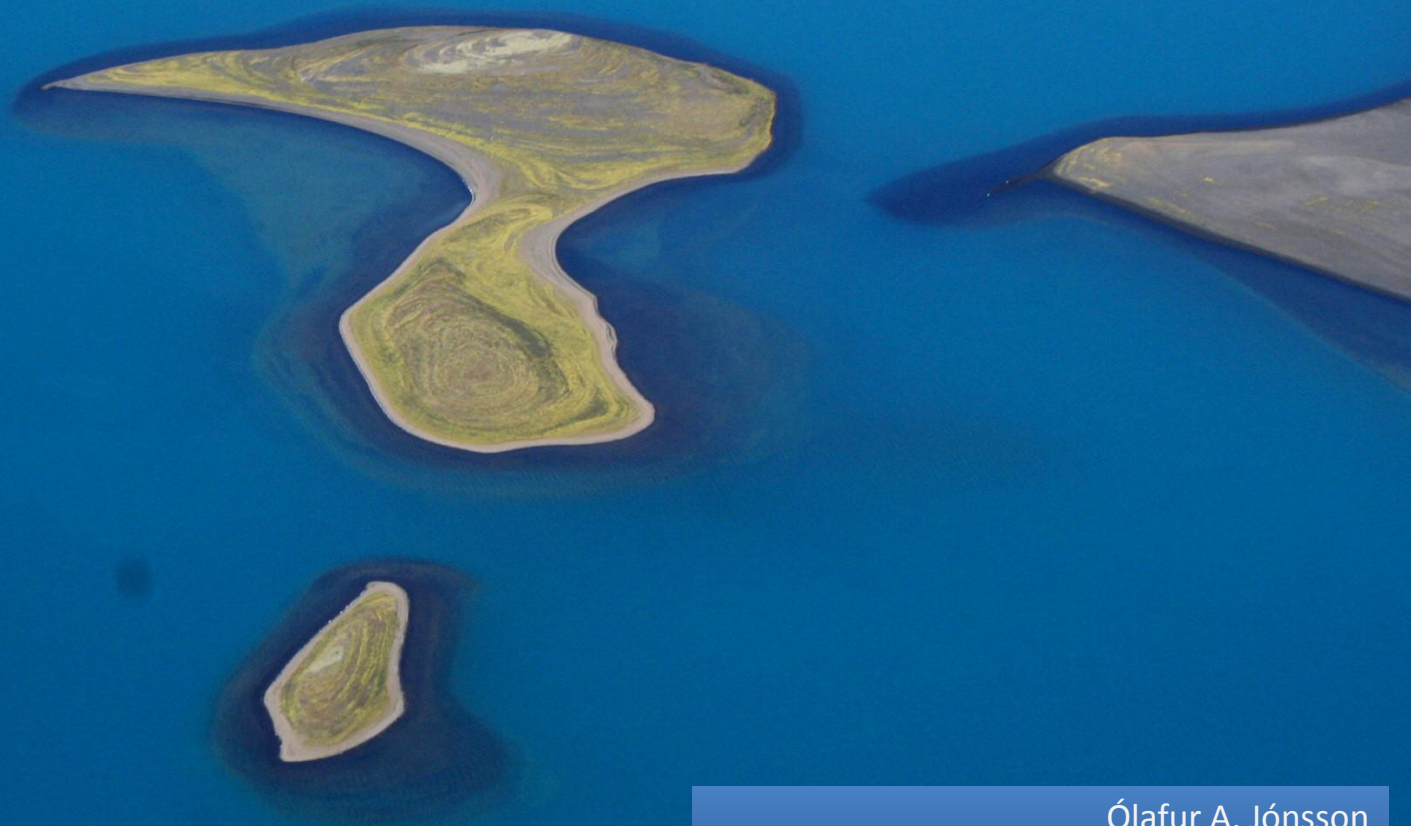

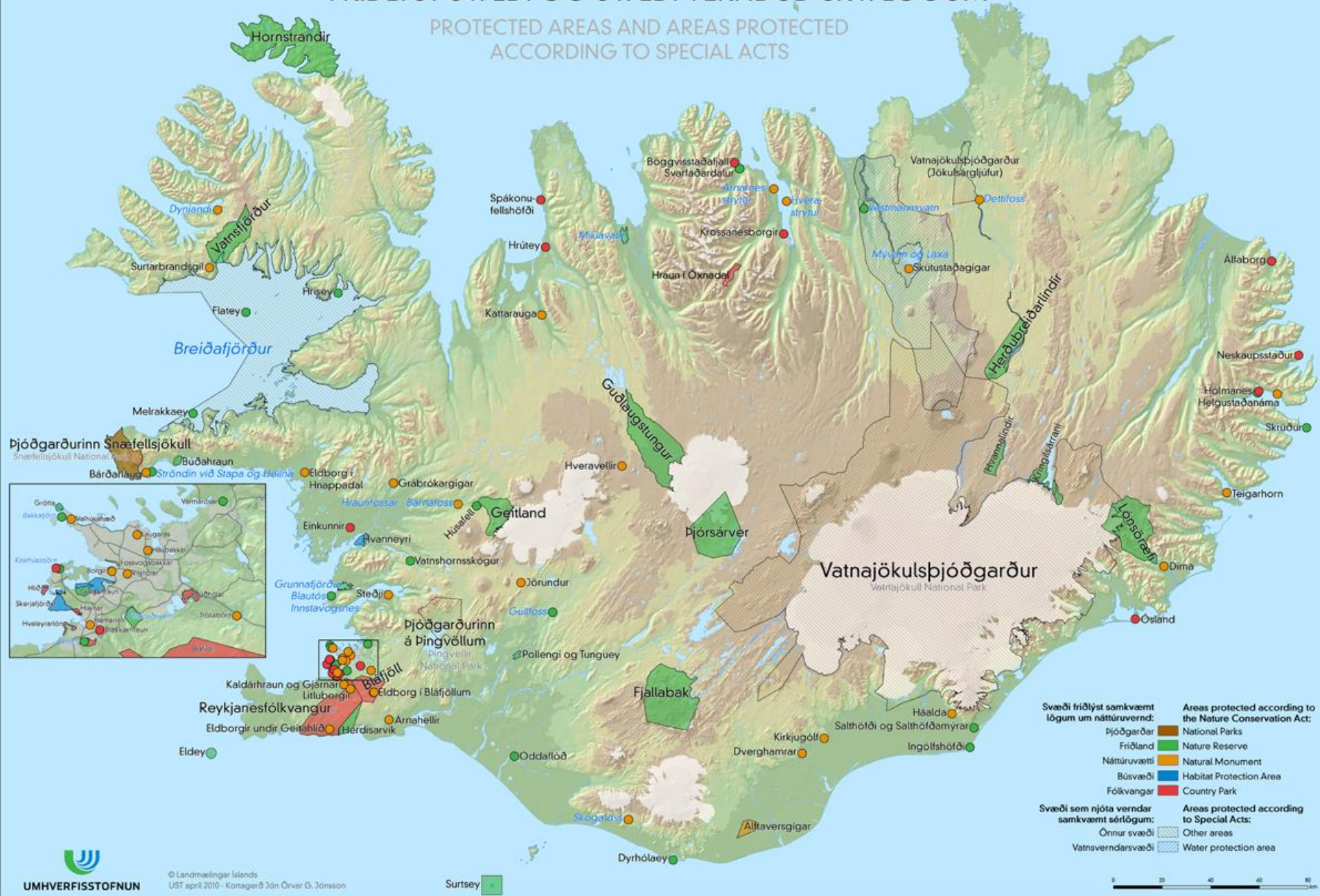
Verndargildi friðlýstra svæða – er þörf á aðgerðum?

Ólafur A. Jónsson
Deild náttúruverndar
Umhverfisstofnun

FRÍDLÝST SVÆÐI OG SVÆÐI VERNDUÐ SKV. LÖGUM

PROTECTED AREAS AND AREAS PROTECTED ACCORDING TO SPECIAL ACTS

UMHVERFISSTOFNUN

© Landmælingar Íslands
UST apríl 2010 - Kortagerð Jón Örvar G. Jónsson

Surtsey

0 20 40 60 80 km

UMHVERFISSTOFNUN

Akureyri - Egilsstaðir - Ísafjörður - Myvatn
Reykjavík - Snæfellsnes - Vestmannaeyjar

Friðlýst svæði á Íslandi

- Fjöldi friðlýstra svæða er nú 102.
- Skýrsla um ástand og framkvæmdir á friðlýstum svæðum.
- Í kjölfarið gerð samantekt um þau svæði sem ástæða þykir til að hlúa sérstaklega þar sem verndargildi svæðanna hefur verið skert eða er í bráðri hættu á að skerðast.
- Ljóst er að ástand fjölmargra verndarsvæða er slæmt.
- Vantar vísindalegar úttekt til að styðja niðurstöður

Svæði í bráðri hættu

- Dyrhólaey
- Friðland að Fjallabaki
- Grábrókargígar
- Geysir
- Gullfoss
- Helgustaðanáma
- Hveravellir
- Reykjanesfólkvangur
- Surtarbrandsgil
- Teigarhorn

Vísbendingar um skert verndargildi

- Þolmörk göngustíga náð
- Þolmörk innviða náð (salerni/gisting/sorp)
- Þolmörkum heimamanna náð (vaxandi óánægja)
- Vaxandi óánægja ferðamanna
- Sýnilegar skemmdir á gróðri og öðrum náttúrufyrirbrigðum.
- Stefnumörkun / verndaráætlun ekki fyrir hendi?

Forsendur flokkunar

- Rannsóknir (t.d. mat á þolmörkum, úttektir á lífríki)
- Ábendingar heimamanna / sveitarfélaga
- Skýrslur landvarða og sérfræðinga svæða
- Vettvangsathuganir
- Fréttir og fjölmiðlaumfjallanir

UMHVERFISSTOFNUN

Akureyri - Egilsstaðir - Ísaförður - Mývatn
Reykjavík - Snæfellsnes - Vestmannaeyjar

Forgangsröðun svæða

- Að mati stofnunarinnar er verndargildi eftirtalinna svæða í mestri hættu:

1. Forgangur

- Gullfoss
- Geysir
- Teigarhorn
- Friðland að Fjallabaki

2. Forgangur

- Reykjanesfólkvangur
- Grábrókargígur
- Hveravellir

3. Forgangur

- Surtarbrandsgil
- Helgustaðanáma
- Dyrhólaey

AÐFERÐARFRÆÐI

- „SVÓT“ greining.
 - styrkleikar (verndargildi)
 - veikleikar (eigindir svæða sem eru viðkvæmar)
 - ógnanir (ógnun á verndargildi)
 - tækifæri (nauðsynlegar aðgerðir)

Dæmi

Friðland að Fjallabaki

- Verndargildi svæðisins
 - til útivistar
 - landslagsvernd
 - sérstakt gróðurfar
- Veikileiki svæðisins
 - vaxtartími gróðurs stuttur.
 - svæðið vel þekkt og ver sig illa sjálft (gott aðgengi).
 - svæðið heimsótt nær allan ársins hring.

Friðland að Fjallabaki

- Ógnir
 - Ágangur ferðamanna – þolmörkum náð
 - Fyrirhuguð uppbygging
 - Vegagerð eða skortur þar á
 - Akstur utan vega
 - Framandi tegundir
 - Margir hagsmunaaðilar?

Friðland að Fjallabaki

- Nauðsynlegar aðgerðir
 - Gerð verndaráætlunar
 - Aukið viðhald vega og gönguleiða
 - Aukin landvarsla/umsjón
 - Fræðsla/merkingar
 - Uppbygging?
 - Vöktun.
 - Samstarf

UMHVERFISSTOFNUN

Akureyri - Egilsstaðir - Ísaflórður - Mývatn
Reykjavík - Snæfellsnes - Vestmannaeyjar

Gullfoss

- Verndargildi svæðisins
 - náttúruvætti
 - landslagsvernd
- Veikileiki svæðisins
 - lítið svæði og erfitt að dreifa fjölda gesta
 - mikill vatnsúði, gróður viðkvæmur
 - brattlendi
 - talsvert rof

Gullfoss

- Ógnir
 - Ágangur ferðamanna
 - Lítið svæði og erfitt að dreifa álagi
 - Engin öryggisáætlun
 - Heilsárs ferðapjónusta
- Nauðsynlegar aðgerðir
 - Gerð verndaráætlunar
 - Uppbygging innviða
 - fjölgun uppbyggðra gönguleiða
 - salernishús
 - fræðsluskilti
 - aðvörunarskilti
 - vöktun
 - Landvarsla
 - Öryggismál

UMHVERFISSTOFNUN

Akureyri - Egilsstaðir - Ísaförður - Mývatn
Reykjavík - Snæfellsnes - Vestmannaeyjar

Samantekt

- Ógnir
 - Fjöldi ferðamanna
 - Innviðir ónógir
 - Öryggismál
 - Akstur utan vega
- Nauðsynlegar aðgerðir
 - Gerð verndaráætlana
 - Stígagerð
 - Fræðslumál
 - Landvarsla
 - Vöktun
 - Samstarf
- Tillögur – rekstur
 - Landvarsla
 - Sjálfboðaliðar
- Tillögur – framkvæmdir
 - Aðstöðusköpun fyrir starfsfólk
 - Styrking innviða
 - Öryggismál

HVAÐ NÆST?

- Skýrslan hefur verið send umhverfiráðuneytinu
- Skýrslan rædd á Alþingi
- Fulltrúum iðnaðarráðuneytis og samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytis kynnt skýrslan
- Málþing í bígerð
- Áherslusvæði Umhverfisstofnunar árið 2011

UMHVERFISSTOFNUN

Akureyri - Egilsstaðir - Ísaförður - Mývatn
Reykjavík - Snæfellsnes - Vestmannaeyjar

UMHVERFISSTOFNUN

NJÓTUM UMHVERFISINS OG STÖNDUM VÖRÐ UM ÞAÐ SAMAN

